

دکتر محمد شیرخدا

فلوشیپ فوق تخصصی جراحی سرطان، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

باورهای غلط درباره سرطان پوست برای بیمار و خانواده او گران تمام می‌شوند

مدنظر باشد. باور به این‌که در مواردی که فرد در مدت «کوتاهی» در معرض نور آفتاب است، نیاز به حفاظت ندارد، باوری غلط است.

- متأسفانه بعضی از بیماران، زمانی به پزشک مراجعه می‌کنند که سرطان آنها پیشرفت کرده است و وقتی از آنها سؤال می‌شود که چرا با تأخیر مراجعه کرده‌اند، جواب آنها اغلب این است که من احساس می‌کردم این زخم و ضایعه پوستی جدید، بر اثر یک حادثه، مثل تماس پوست با یک جسم نوک‌تیز ایجاد شده است و احتمالاً خودبه‌خود خوب می‌شود، درحالی‌که هر زخمی که بیشتر از یک ماه طول بکشد یا هر تغییری شکل و تغییر رنگ در ضایعات و خال‌های پوستی، نیاز به مراجعه به پزشک و احتمالاً نمونه‌گیری بافتی دارد.

- افراد زیادی به اشتباه تصور می‌کنند که ابتلا به سرطان، پایان زندگی است و این تصور غلط و نابجا باعث می‌شود این افراد برای انجام درمان‌ها همکاری لازم را نداشته باشند چون فکر می‌کنند که درمان، فایده ندارد، درحالی‌که همکاری بیمار و قبولی درمان‌ها (جراحی، رادیوتراپی و در مواردی شیمی‌درمانی)، سبب افزایش احتمال بهبودی بیماری می‌شود و سرطان‌های سلول پایه‌ای و سلول سنگفرشی، در صورت درمان صحیح و به‌موقع، دارای عاقبت (پیش‌آگهی) بسیار خوبی هستند و بیماران، زندگی طبیعی خواهند داشت اما متأسفانه بیمارانی که تصور می‌کنند سرطان یک بیماری لاعلاج است، درمان را قطع می‌کنند و در نتیجه، بیماری پیشرفت می‌کند و غیرقابل‌درمان و غیرقابل‌کنترل می‌شود.

- متأسفانه بسیاری از بیماران، «بعد از» انجام درمان‌ها و بهبود بیماری، مجدداً برای معاینه‌های دوره‌ای جهت بررسی عود (برگشتن) بیماری، به پزشک مراجعه نمی‌کنند. آنها فکر می‌کنند با قرارنگرفتن در معرض عوامل محیطی ایجادکننده سرطان، احتمال عود بیماری وجود ندارد و بنابراین نیاز به مراجعه به پزشک جهت پیگیری و معاینه مجدد ندارند اما این فکر اشتباه است. با توجه به این‌که در ایجاد سرطان، غیر از «عوامل محیطی» مثل نور آفتاب، «عوامل ژنتیکی» هم مؤثر است و سرطان پوست می‌تواند در محل‌هایی غیر از پوست مانند غده‌های لنفاوی هم عود کند، لازم است بیماران «بعد از» بهبود بیماری اولیه هم، بطور منظم و طبق دستور پزشک، برای معاینه به پزشک مراجعه کنند.

پوست به‌عنوان بزرگ‌ترین عضو بدن، در معرض عوامل سرطان‌زای محیطی بسیاری قرار دارد. تعداد افرادی که به سه سرطان عمده پوست- یعنی سرطان سلول پایه‌ای، سرطان سلول سنگفرشی و ملانوم- مبتلا می‌شوند، در همه کشورهای در حال افزایش است.

سرطان سلول پایه‌ای دارای پیش‌آگهی خوب، سرطان سلول سنگفرشی دارای پیش‌آگهی متوسط و ملانوم دارای پیش‌آگهی بد است. نکته مهم این است که در هر سه مورد، در صورت تشخیص زودرس، می‌توان به درمان کامل بیماری رسید. هر گونه ضایعه جدید یا تغییر در ضایعات قدیمی پوست، می‌تواند نشانه ایجاد سرطان پوست باشد. توجه به این تغییرات، با توجه به این‌که پوست یک عضو در دسترس بدن و به آسانی قابل‌معاینه است، سبب تشخیص زودتر و در نتیجه، درمان بیماری در مراحل اولیه می‌شود.

در مبارزه با سرطان، سه نکته اساسی وجود دارد: ۱. پیشگیری ۲. تشخیص زودرس و درمان به‌موقع ۳. پیگیری درمان و مراقبت‌های «بعد از» درمان بیماری.

متأسفانه اشتباهات در باره هر کدام از مراحل فوق، سبب می‌شود که یک «بیماری قابل‌درمان»، به «بیماری غیرقابل‌درمان» تبدیل‌شده و فرد و خانواده، به مدت طولانی و با صرف هزینه‌های بسیار، درگیر بیماری شوند.

- تصورات غلط در مورد «پیشگیری» از سرطان پوست

۱. افراد بسیاری به اشتباه، عوامل طبیعی مثل نور آفتاب را عامل ایجاد سرطان پوست نمی‌دانند درحالی‌که تابش طولانی نور آفتاب و اشعه ماوراءبنفش، ارتباط مستقیم با ایجاد سرطان پوست دارد و افرادی که به هر علت در تماس مستقیم با نور آفتاب هستند، باید از کرم‌های ضدآفتاب یا محافظ‌های فیزیکی مثل کلاه استفاده کنند. متأسفانه این باور غلط در بسیاری از افراد وجود دارد که در محیط‌های کشاورزی و باغبانی یا هنگام طبیعت‌گردی، به‌علت جداشدن از محیط شهری و نبودن آلاینده‌های محیط‌های شهری (وجود زندگی طبیعی)، امکان ایجاد سرطان کمتر است، درحالی‌که در این محیط‌ها، تماس مستقیم و طولانی‌مدت با نور آفتاب بیشتر است.

۲. استفاده از کرم‌های ضدآفتاب یا محافظ‌های فیزیکی پوست مانند کلاه و سایه‌بان، «همیشه» باید